

המעשה הוא העיקר

לימוד הלכות החג הקדמה

בשולחן ערוך שלו, פותח אדמו"ר הזקן את הלכות פסח בהלכות הבאות: "חכמים הראשונים תקנו בזמן שבית המקדש היה קיים שיתחילו הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הרגל שלשים יום לפני הרגל דהיינו שמפורים ואילך ידרשו הלכות פסח. ומחמשה באייר ואילך ידרשו הלכות עצרת ומ"ד באלול ואילך ידרשו הלכות החג לפי שכל אחד ואחד הדר בארץ ישראל חייב להביא ברגל ג' קרבנות עולת ראייה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה וכל קרבן צריך להיות נקי מכל מום ומשאר דברים הפוסלים את הקרבן לפיכך תקנו חכמים לדרוש הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי להזכיר עם את הרגל שלא ישכחו להכין בהמות הכשרים לקרבן ויהיה להם שהות כל שלשים יום. ותקנה זו לא נתבטלה מישראל אף לאחר שחרב בית המקדש שכל חכם היה שונה לתלמידיו הלכות הרגל שלשים יום לפניו כדי שיהיו בקיאים בהלכותיו וידעו המעשה אשר יעשון ולהמון עם היו דורשים הלכות הרגל בשבת שלפניו שבשבת זו היו מתקבצין כל העם מכל הכפרים לשמוע הלכות הרגל מפי החכם לפיכך נהגו בדורות האחרונים שהחכם דורש הלכות פסח בשבת שלפניו אם אינו ערב פסח והלכות החג דורש בשבת שובה (אבל עצרת אין בו הלכות מיוחדות שכל איסור והיתר הנוהגין בו נהגין גם כן בפסח וסוכות). והעיקר לדרוש ולהורות להם דרכי ה' וללמד להם המעשה אשר יעשון ולא כמו שנהגין עכשיו. ובדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות (לפי שהכל כתוב בספר) מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהיה בקי בהם וידע המעשה אשר יעשה".

ללמד דיני פסח מבעוד מועד

א. להסביר וללמד דיני הפסח מבעוד מועד, כדי שיספיקו לקנות מצות כשרות, מצה שמורה, כלים חדשים, (או להכשיר הכלים), וכיוצא בזה.¹

המשמעות הרוחנית של ביעור חמץ

ב. [הנ"ל כולל גם] להסביר הענין דביעור חמץ ברוחניות, להיות בן חורין מזה שנקרא בשם "חמץ" (וכן שאר השמות שקראו לו חז"ל).²

הכנת הילדים ללילה ארוך

ג. לחנך הקטנים (הן קטנים בשנים והן קטנים בדיעות) - "שלא ישנו התינוקות"³, (החל מ"התינוקות" שב'ו) אלא אדרבה - יפעלו פעולתם, החל מהשאלה ד' הקושיות [גם אצל ה"שאינו יודע לשאול"]⁴.

זאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

1) משיחת כ"ו אדר תנש"א - לידידי "מחנה ישראל" - התועדויות ע' 402: "לאחר שכל המשתתפים שיחיו ויגשו לכ"ק אדמו"ר שליט"א לקבל ברכתו הק', ביחד עם שלחות-מצוה לצדקה - פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א להשלוחים שיחיו ואמר: וכו'".

תפילה להינצל מהחמץ שבלב

שם. וראה למשל ברכות ז'. : "רבו העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומה מעכב [שאינו אנו עושים רצונך, רש"י] שאור שבעיסה [יצר הרע שבלבנו המחמיצנו, רש"י] ושעבוד מלכותי יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

3) חלוקת אגוזים

[הרבי מה"מ מתייחס למנהג המובא בגמרא פסחים קט. שהיו מחלקים לקטנים קליות ואגוזים בליל הסדר בכדי שלא ישנו. אדמו"ר הזקן פוסק בשולחן ערוך סימן תע"ב, כי עליו למהר בעריכת הסדר בכדי שלא ישנו הילדים ואף אם מתעכב והילדים רעבים, אין לתת להם לאכול הרבה בכדי שלא יירדמו, הערוך].

4) תילד שכן להתבטאות

החל מה"תינוקות" שבו, היינו, הענינים שהם עדיין באופן של קטנות, "שלא ישנו", אלא אדרבה יפעלו פעולתם וכו'".

5) מטרת הפתיחה לבן שאינו יודע לשאול

ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח הערה 120 - התועדויות ע' 444: "כולל גם הפעולה ד"את פתח לך" (אצל ה"שאינו יודע לשאול"), עד שגם הוא יגיע וישאל השאלה ד"בן חכם".

6) איך מחברים בין הפרה לגאולה?

שם ע' 444: "כדי למהר ולזרז יותר את הסמיכות דפרה להחודש (הגאולה) - יש להוסיף עוד יותר בעבודת ההכנה לפסח. . במיוחד בנוגע לחינוך הקטנים. . מהשאלה ד' הקושיות עד לסיימם וחזרתם - "כולנו מסובין", עיני החרות".

תוספת לימוד מראש חודש

ד. [בראש חודש ניסן] "שתי שבתות" לפני החג, צריכים להוסיף בלימוד הלכות החג באופן נעלה יותר, הן בכמות הזמן והן באיכות הלימוד, (בדוגמת ההוספה דהנהגה נסית בראש חודש ניסן)⁷.

לימוד הלכות קרבן פסח

ה. בהכנה להקרבת הפסח נכלל גם (ולכל לראש) לימוד פרטי הענינים דהקרבת הפסח, החל מ"סדר קרבן פסח" שנדפס בסידור השווה לכל נפש⁸.

מעוות חטים - צרכי החג

הקדמה

בשולחן ערוך שלו פוסק אדמו"ר הזקן כי: "מנהג פשוט בכל ישראל שכל קהל וקהל משימים מס על בני עירן לצורך חטים לפסח לקנותם ולחלקם לעניי עירך". בדורנו, הורחב המנהג ממעות עבור חטים למצות למעות עבור כל צרכי הפסח. הרבי מה"מ הקדיש כמות יוצאת דופן של זמן לעורך התרמה שנתית זו.

בין פורים לפסח

א. יש להתחיל ה"שטורעם" בכל זה מבעוד מועד - שמיד לאחר פורים עוסקים כבר ב"מעוות חטים"⁹ והולך וניתוסף בנתינת צרכי החג מזמן לזמן, ומוסיף והולך מיום ליום, ככל שמתקרבים לפסח¹⁰.

כל צרכי החג

ב. [במעוות חטים] נכללים כל צרכי החג, עבור כל ימי הפסח (שבעה ימים, ובחול"ל שמונה ימים¹¹), - צרכי הסדר (מצות, ד' כוסות וכו'), וצרכי יום טוב בכלל (בגדי יום טוב, ומאכלי יום טוב), וכיוצא בזה¹².

פסח מהודר

ג. [גם] לאחר שכבר נתן לו צרכי החג, עליו להשתדל ולפעול עליו להתעלות לדרגא נעלית יותר, שאז יתוסף אצלו בעניני הידור מצוה וכו"ב, וממילא, יתוסף גם בהצורך דנתינת צרכי החג, בהתאם למעמדו ומצבו החדש¹³.

שהמקבל יוכל לתת

ד. צריך להשתדל ביתר שאת וביתר עוז שלכל אחד ואחד מישראל (עד

7) מתי מתחילים?

במסכת פסחים ו. נחלקו הדעות ממתי צריך להתחיל ללמוד הלכות הפסח: "שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח חטים שלשים יום, ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות (=שבועיים)".

לצאת ידי חובת שניחה

ש"פ ויקרא תנש"א - התועדויות ע' 414-415: "אף שההלכה היא ש"שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום", דלא כדעת רשב"ג, מ"מ, נוסף לכן שבנוגע לכל הפלוגות אמרו חז"ל ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים". . יש לומר שבנידון ידן יכולים לקיים ב' הדעות גם במעשה בפועל - שהתחלת הלימוד בהלכות החג היא שלושים יום לפני החג, וכשמתקרבים יותר לחג, "שתי שבתות" לפני החג צריכים להוסיף. .

משה התחיל בראש חודש ניסן

ויש לומר הביאור בזה על פי המבואר בהמשך דברי הגמרא "טעמא דרשב"ג. . משה רבינו עומד בראש החודש ומזהיר על הפסח, שנאמר "החודש הזה לכם ראש חדשים"

הימנע הנגיס מתוסוף ללימוד

- שבזה מרומו שהענין ד"החודש הזה לכם ראש חדשים" (הנהגה נסית) מהוה נתינת-כח להוספה בלימוד הלכות הפסח מר"ח ניסן. . באופן נעלה יותר מהתחלת הלימוד שלושים יום לפני החג, ע"ד ובדוגמת ההוספה דהנהגה נסית בראש חודש ניסן לגבי הנהגה טבעית שלפני זה".

8) כך תקריב את הקרבן הרוחני:

ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח - התועדויות ע' 448. ושם (בהשיחה) ע' 444: "ומתחילים להתכונן להקרבת הפסח - כאמור, שמפ' פרה באים לפ' החודש, קרבן פסח - בביהמ"ק השלישי וכו'".

וראה ש"פ צו, שבת הגדול תשמ"ח - התועדויות ע' 516: "ועד"ז בנוגע לעבודה בנפש האדם בתוכן הענין דקרבן פסח: פרטי לקיחת הפסח - משכו וקחר", משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה", כלומר, למשך עצמו, לסגת ולהתנער מכל דבר שהוא בבחינת "עבודה זרה", זר לתורה ויהדות, וקחו, לקחת עניני תורה ומצוות בריבוי יותר ובעומק יותר. ופרטי הענינים הקשורים עם הקרבת הפסח - "צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו", שכל פרטי כחותיו, מהכח הנעלה ביותר (שכל), כולם נעשים "קרבן פסח לה", חזורים באש דקדושה, "אהבת ה' כאש בוערה בלבו כרשפי שלהבת כו", שיוקדת ובעורת תוך כל כולו".

9) שילוב תלמוד ומעשה

שיחת מוצאי שושן פורים תשמ"ט - התועדויות ע' 464. וראה שיחת תענית אסתר ופורים תשמ"ח - התועדויות ע' 411: "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה". . ומנהג ישראל הוא, שמתחילים לתת משך זמן לפני פסח (החל משלשים יום קודם החג, יום הפורים)".

10) שיחת ערב פסח תש"נ - התועדויות ע' 51. ע"ד שבועיים לפני החג ראה לקמן אות יא.

11) שיחת מוצאי שושן פורים תשמ"ט - התועדויות ע' 464.

12) ש"פ צו תנש"א - התועדויות ע' 443.

13) ש"פ שמיני תשמ"ט הערה 116 - התועדויות ע' 512. ובשוה"ג שם: "ועד"ז בנוגע להמשפיע - ההעילוי שלו צריך להיות שלא בערך לגבי העילוי שרוצה לפעול אצל המקבל וכו'".

נא לתלות על כותלי בית הכנסת, ומצווה לפרסם בכל מקום! כתובתינו באינטרנט: www.moshiach.net/blind,or:www.iChossid.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לקטני קטנים ברוחניות ובגשמיות¹⁴) יהיו כל צרכי החג, ולא רק עבורו, אלא גם באופן שיוכל להכריז "כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח"¹⁵.

צרכי החג של הזולת קודמים לצרכיך

ה. על פי הציווי "ואהבת לרעך כמוך", צריך להשתדל שצרכי החג יהיו מונחים לפני "רעך", "כמוך", כמו ש"מונחים לפניך", ולא עוד אלא שצריך להקדים נתינת צרכי החג ל"רעך" עוד לפני ההתעסקות בצרכי החג שלו¹⁶.

חטים מתוקות

ו. [הנ"ל] צריך להיות באופן שנותן "מן הטוב והמתוק שבשולחנו כל חלב לה", כמודגש גם בדיוק הלשון "מעות חטים" - המשובח שבחמשת מיני דגן¹⁷.

תרומה יזומה

ז. לא צריכים להמתין עד שגבאי הצדקה יבוא למקומו ויבקש כסף עבור צרכי החג, אלא ביוזמתו האישית עליו להיות ברצוא לרוץ ולחפש איפוא אפשר לתת מעות חטים וכו' [נוסף על הסכום שנותן לפי בקשתו של גבאי הצדקה]¹⁸.

האם נתן מספיק!?

ח. גם לאחר ההתעסקות משך זמן בנתינת צרכי החג, צריך כל אחד ואחד לחזור ולהתבונן ולעשות חשבון-צדק האם נתינת צרכי החג היתה באופן המתאים, "כדבעי ל' למהוי", או שיש מקום וצורך להוסיף בזה עוד יותר¹⁹.

ה'מעשר' משתנה בהתמדה

ט. נוסף להנ"ל – גם לאחר נתינת צרכי החג "כדבעי ל' למהוי", מעשר, ועד לחומש²⁰ - צריך לעשות חשבון שלפני-ערך ההוספה בברכתו של הקדוש ברוך הוא בימים שבינתיים, גדל גם הסכום דמעשר או חומש, ובמילא, צריך להוסיף יותר בנתינת צרכי החג²¹.

נתינה על חשבון הברכה

י. על פי מארז"ל "עשר בשביל שתתעשר" - יכול וצריך להוסיף בנתינת צרכי החג²² עוד לפני ההוספה בברכתו של הקדוש ברוך הוא, וככל שירבה להוסיף בנתינת צרכי החג, תגדל יותר ברכתו של הקדוש ברוך הוא בעשירות מופלגה²¹.

נס = יותר מחומש צדקה!

יא. מראש חודש ניסן "שני שבתות"²³ לפני החג צריכים להוסיף בזה עוד יותר, ובהתאם לנתינת כח דראש חודש ניסן באופן של הנהגה נסית, יותר מטבעו ורגילותו (גם דקדושה), כלומר, ליתן יותר ממעשר ויותר מחומש, ועד - בלי גבול²⁴.

נתינה זריזה

יב. כשעומדים בסמיכות ממש לחג הפסח - יש להוסיף ולהשלים נתינת מעות חטים, וכל צרכי החג, באופן של זריזות, אשר, כללות ענין הזריזות מודגש ביותר בחג הפסח, החל מאפיית מצה שמורה בזריזות²⁵.

כל יהודי עשיר

יג. יש לעורר על דבר השלמת נתינת צרכי החג בשעות האחרונות דערב פסח²⁶ - שכולם יכולים וצריכים "להשלים" מלשון שלימות, לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו", אלא גם באופן ש"אתה מחוייב לעשרו", שכל אחד ואחד מישראל יהי עשיר כפשוטו²⁷.

בגדים ותכשיטים לנשים

יד. [צרכי החג] כולל החיוב דשמחת החג אצל נשים ("אשה בעלה משמחה") - על ידי זה ש"קונה להם בגדים ותכשיטים"²⁸.

מעלתן של הנשים בנוגע לצדקה

טו. יש להדגיש גם שייכותן של הנשים למצות הצדקה, ויתירה מזה, שבנתינת הצדקה דנשים יש מעלה יתירה לגבי נתינת הצדקה דאנשים²⁹.

חלוקת מצה שמורה

טז. כשהכריזו על דבר ה"טנקים" בקשר ל"א ניסן - צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכריז גם כן על דבר חלוקת "מצה" שמורה³⁰.

ועאכ"כ מראש חודש ניסן, שאז נעשה החידוש בעבודה באופן של הנהגה נסית - צריך להוסיף בנתינת צרכי החג יותר מטבעו ורגילותו (כולל גם טבע ורגילות דקדושה), כלומר, ליתן יותר ממעשר או אפילו חומש, ועד - בלי גבול³¹.

צדקה מרוממת

וראה ש"פ תשא תש"ג - התוועדות ע' 417: "בעמדנו כעת בתוך שלושים יום קודם החג . . המצוה דסיפוק צרכי החג לזולת צריכה להעשות באופן דנשיאת ראש בני ישראל ורצוא ושוב - הן בכמות והן באיכות: לכל לראש - נתינה באופן של הרחבה (נשיאת ראש) מצד הנותן, לא רק מעשר או אפילו חומש, אלא יותר מזה,

חומש בזרנו

[דאע"פ שאמח"ל "לא יבזו יותר מחומש", הרי מבאר בזה אדה"ז, שבדורותינו אלה "יש להרבות מאד מאד בצדקה", ר"אין לחוש משום אל יבזו יותר מחומש". ועל אחת כמה וכמה בזרנו זה - כמה דורות לאחר אדה"ז,

תוספת צדקה בשמחה

וביחד עם זה - הדור דנשיא זורנו, ממלא מקומו, ששמו יוסף מלשון הוספה, כולל - הוספה בצדקה, ויצחק, כולל - נתינת הצדקה בשמחה ובטוב לבב, בסבר פנים יפות, וכמו"כ נתינה באופן שפועלים נשיאת ראש אצל המקבל - ע"ז שנותנים הצדקה בסבר פנים יפות (שהיו עיקר בצדקה).²⁵ משיחת ר"א ניסן תשמ"ח - התוועדות ע' 50: "שלא יבוא לידי חימוץ חי"ר."

הזריז - משובח

ושם ע' 51: "ולכן, יסיימו עתה בענין הצדקה - לתת לכא"א שליחות-מצוה לצדקה, וכן יעשו בשאר המקומות ששומעים את הדברים, לזכות איש את רעהו בשליחות-מצוה לצדקה, בענין שהזמן גרמא - מעות חטים. וכל המקדים וכל הזריז - הרי זה משובח".

תן לו כמו שהיית רוצה שיהיה לך

וראה ש"פ צו תש"ג - התוועדות ע' 29: "לנצל את הזמן שנותר עד לכניסת החג כדי להשלים ולהוסיף בנתינת מעות חטים (וצרכי החג) לכל הזקוקים, [ובהערה 139: ולא רק "די מחסורו אשר יחסר לו", אלא גם באופן של הרחבה, ועד לעשירות, כמו שבנוגע לעצמו רוצה ומשתדל שכל עניניו יהיו באופן של הרחבה ועשירות] כך, שלא ישאר יהודי א' במעמד ומצב ד"דכפין" ר'דצריך".

מיהו הרעב והנצרך!?

ובהערה 140: "וגם אז מקום לאמירת "כל דכפין כו' כל דצריך כו'" - אילו יצויר שתהי' אפשרות כזו וכו'".

26 נצל את הרעיים האחרונים האפשריים למצוה

[בזמן שמתור לטלטל ממון, ויתירה מזה, בזמן שמצוה (לא רק מותר) לטלטל ממון - עבור עניני תורה ומצוות! וכו'".

27 להשיג שלימות

משיחת ערב פסח תש"ג - התוועדות ע' 52: "ובנוגע לפועל - "המעשה הוא העיקר": אף שבדאי קיימו כולם החיוב דנתינת צרכי החג (נוסף על החיוב הכללי דמצות הצדקה...) הרי, נוסף לכך שיתכן שישנם כאלה שמאילו סיבה שתהי' צריכים להשלים נתינת צרכי החג, יכולים וצריכים כולם "להשלים" מלשון שלימות . . ובהתאם לכך, יתנו לכא"א שליחות-מצוה לתת לצדקה (כנהוג בכגון דא) - עבור צרכי החג, כהכנה להכרזה "כל דכפין כו' כל דצריך כו'".

28 אי אפשר לאכול מטבע

ש"פ ויקרא תנש"א - התוועדות ע' 419: "כדאיא בגמרא "איתא שכיחא בביתא ויהבא ריפתא לעניי ומקרבא הנייהו [= אישה מצויה בביתה ונותנת לחם לעני והנאתה קרובה]". [הגבר, נמצא מחוץ לביתה, וכאשר העני מבקש ממנו צדקה הוא נותן לו מטבע עימו יקנה העני דבר מה לאכול. האישה לעומת זאת, מצויה בביתה, וכאשר העני מבקש ממנה נדבה היא נותנת לו פת לחם שאיתה הוא משיב נפשו מיד, העורך] ולהעיר שמתעם זה (מעלת הצדקה דנשים) שותפו גם הנשים והבנות בהתוועדות המיוחדת . . עבור ה"בעלי-צדקה", לעורר ולזרז ע"ד ההוספה לצדקה ביתר שאת וביתר עוז".

30 בש"פ תזריע תשמ"ט - התוועדות ע' 535. וראה ש"פ שמיני תשמ"ט - התוועדות ע' 512: "הכנות לחג הפסח, לימוד הלכות החג, "מעות חטים", חלוקת מצה שמורה וכי"ב".

14 שיחת ט"ז אדר תש"ג - בעת ה"יחידות" הערה 80 - התוועדות ע' 399: "ברוחניות, ועאכ"כ אלה שהם קטנים רק בגשמיות".

15 סעודת חירות בבית העני שם ע' 399: "שיבואו ויסעדו על שולחנו הסעודה דפסח, סעודה של חירות". וראה גם ש"פ תשא תש"ג - התוועדות ע' 417.

16 משיחת ערב פסח תש"ג - התוועדות ע' 51: "עוד כדי כך, שהחיוב ד"מעות חטים" (שכולל כל צרכי החג) מתחיל שלושים יום לפני החג".

17 ש"פ ויקהל-פקודי תשמ"ח - התוועדות ע' 444: "אף שיוצא ידי חובת אכילת מצה מכל חמשת מיני דגן".

18 ש"פ תשא תש"ג - התוועדות ע' 417.

19 ש"פ ויקרא תנש"א - התוועדות ע' 415-414. וראה גם ש"פ תשא תש"ג - התוועדות ע' 421: "ולכן, גם לאחר ההחלטה ליתן צרכי החג כפי הראוי, צריך להתבונן עוה"פ אולי יש צורך להוסיף עוד יותר כו'".

20 "מצוה מן המובחר".

21 ש"פ ויקרא תנש"א - התוועדות ע' 415.

22 "נוסף על המעשר וחומש".

23 **מפורים ומראש חודש** [ראה בהערה 7 לעיל, איך ניתן לצאת ידי חובת שתי הדעות החולקות מתי מתחילה חובת לימוד הלכות הפסח]. שם ע' 414: "וכשם שהדברים אמורים בנוגע ללימוד הלכות הפסח, כן הוא גם בנוגע לנתינת חטים לפסח וכל צרכי פסח לצרכים - שהתחלת ההתעסקות בנתינת צרכי החג היא שלושים יום לפני החג ר"שני שבתות" וכו'".

24 **אין נזקקים מראש חודש** וראה ש"פ ויקהל-פקודי תנש"א - התוועדות ע' 386: "...מראש חודש ניסן ע"י ההכנה המתאימה בימים האחרונים חודש אדר, ובפרט שישנו שבוע שלם לפני ראש חודש ניסן. ומה טוב שבבוא ראש חודש ניסן יהיו כבר כל צרכי החג הדרושים לכא"א מישראל".

24 **תרומה לא מוגבלת** ש"פ ויקרא תנש"א - התוועדות ע' 415-416: "...וכל זה - גם בימים שלפנ"ז ראש חודש ניסן;